

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Наказ
Держенергоефективності**

від 12.07.2021 № 25

КОДЕКС

доброчесної поведінки та професійної етики державних службовців, інших посадових осіб Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження України, посадових осіб підприємств, що належать до сфери його управління.

1. Загальні положення.

Кодекс доброчесної поведінки та професійної етики державних службовців, інших посадових осіб Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження України, посадових осіб підприємств, що належать до сфери його управління (далі - Кодекс) встановлює положення, які рекомендовано дотримуватися під час виконання своїх посадових обов'язків.

Положення Кодексу базується на нормах Конституції України, антикорупційного законодавства України, рекомендаціях Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції (*ратифікованої Законом України № 251-V від 18.10.2006*), інших документах Організації Об'єднаних Націй і Ради Європи, а також вимогах Закону України "Про державну службу", Закону України "Про запобігання корупції", Положення про Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України та інших нормативно-правових актів.

Положення Кодексу є узагальненням практики професійної етики, які спрямовані на запобігання проявам корупції в Державному агентстві з енергоефективності та енергозбереження України (далі – Держенергоефективності), на підприємствах, що належать до сфери його управління.

2. Принципи доброчесної поведінки.

Визначальним принципом діяльності державних службовців, інших посадових осіб Держенергоефективності, та працівників підприємств що належать до сфери його управління, в тому числі осіб, які не є державними службовцями, але для цілей Закону "Про запобігання корупції" прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави, які постійно або тимчасово обіймають посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків (далі – держслужбовці, посадові особи) є чесне і віддане служіння Українському

народові, непорушне додержання Конституції України та законів України, виконання зобов'язань взятих під час складання Присяги державного службовця.

Основними принципами доброчесної поведінки держслужбовців, посадових осіб при виконанні службових обов'язків є:

- пріоритет службових інтересів;
- політична нейтральність;
- неупередженість; компетентність і ефективність; прозорість;
- нерозголошення службової інформації (конфіденційність);
- утримання від виконання незаконних наказів (розпоряджень);
- корпоративність.

Пріоритет службових інтересів

Пріоритет службових інтересів передбачає виявлення абсолютної відданості державним інтересам країни, свідоме підпорядкування власних інтересів суспільним вимогам та державним пріоритетам, обов'язок старанно діяти виключно в інтересах держави, забезпечувати найефективніше і вміле розпорядження державним майном та коштами, за які держслужбовець, посадова особа несе відповідальність.

Політична нейтральність

Політична нейтральність передбачає недопущення впливу політичних інтересів на дії та рішення держслужбовців, посадових осіб, їх відмову від публічної демонстрації політичних поглядів і симпатій, дотримання вимог стосовно обмежень щодо політичної діяльності, встановлених законом стосовно окремих категорій державних посадових осіб. Крім того, держслужбовці, посадові особи мають уникати використання службових повноважень в інтересах політичних партій чи їх осередків, утримуватися від демонстрації символіки політичних партій під час виконання своїх обов'язків, забезпечити прозорість у відносинах з особами, що виконують політичні функції, запобігати різних політичних впливів та тиску, які можуть спонукати до необ'єктивних дій, виключити політичні впливи при прийомі або звільненні з роботи та просуванні по службі.

Неупередженість

Держслужбовці, посадові особи мають діяти неупереджено, незважаючи на приватні інтереси, особисте ставлення до будь-якого громадянина або групи громадян, незалежно від своїх політичних, ідеологічних, релігійних та інших особистих поглядів чи переконань, зокрема: ніколи не вдаватися до будь якого виду дискримінації, виявляючи особливу прихильність чи віддаючи перевагу будь-кому;

не допускати дій, які могли б породжувати підозру щодо наявності приватного інтересу, який впливає на виконання службових обов'язків;

однаково рівно відноситись до усіх громадян, не піддаватися тиску і не брати на себе жодних обов'язків, що впливають з родинних стосунків,

знайомств, роботи чи корпоративної приналежності;

не демонструвати і не використовувати можливі дружні стосунки з публічно відомими особами, які займаються політичною, економічною, суспільною чи релігійною діяльністю;

уникати можливості щодо лобювання інтересів будь-яких ділових груп; не допускати, щоб особиста упередженість або тиск збоку могли позначитися на об'єктивності зроблених оцінок і прийнятих рішень.

Компетентність

Компетентність включає сумлінне, своєчасне та результативне виконання службових обов'язків, наказів і розпоряджень керівництва, постійне підвищення професійної кваліфікації, досягнення високих результатів у службовій діяльності.

Держслужбовці, посадові особи повинні:

добросовісно, чесно та професійно виконувати свої обов'язки, виявляти при цьому ініціативу і творчі здібності;

постійно підвищувати рівень своєї професійної компетентності та культури;

не ухилятися від прийняття рішень та відповідальності за їх наслідки; правильно оцінювати свої професійні можливості, брати на себе додатково зобов'язання, для виконання яких є достатні знання, навички та професійний досвід;

не допускати зловживань та неефективного використання державної власності;

знати вимоги нормативно-правових актів за посадою та вміло застосовувати їх під час виконання службових обов'язків.

Прозорість

Забезпечення прозорості в службовій діяльності передбачає обов'язок держслужбовців, посадових осіб не обмежувати доступ інших осіб до публічної інформації та не зловживати правом виконавця щодо надання грифу секретності, для службового користування крім мотивованих обмежень встановлених законодавством.

Вони повинні в межах компетенції взаємодіяти з органами державної влади, органами місцевого самоврядування та об'єднаннями громадян під час здійснення покладених на них завдань і функцій, дотримуватися принципу відкритості для демократичного громадського контролю, з повагою відноситися до діяльності засобів масової інформації, у встановлених законами випадках і порядку надавати їх представникам достовірну інформацію та сприяти в її отриманні.

Нерозголошення службової інформації (конфіденційність)

Держслужбовці, посадові особи повинні бути відповідальні, зберігати державну таємницю.

Під час виконання службових обов'язків та після їх завершення

держслужбовці, посадові особи не повинні:

розголошувати і використовувати в інший спосіб конфіденційну та іншу інформацію з обмеженим доступом, що стала їм відома у зв'язку з виконанням своїх службових повноважень та професійних обов'язків, крім випадків, встановлених законом;

намагатися отримати доступ до інформації, якою їм не належить володіти;

використовувати її у власних цілях чи на користь третіх осіб;

приховувати або умисно затримувати інформацію, яка може або повинна бути розповсюджена належним чином;

За порушення вимог законодавства про державну таємницю винна особа несе дисциплінарну, адміністративну та кримінальну відповідальність.

Утримання від виконання незаконних рішень (розпоряджень)

Держслужбовці, посадові особи зобов'язані утримуються від виконання рішень чи доручень керівництва, якщо вони суперечать закону.

Керівник відповідає за віддане розпорядження, його наслідки та відповідність законодавству, а також за невжиття заходів для його виконання, за зловживання, перевищення влади чи службових повноважень.

За віддання і виконання явно злочинного рішення (розпорядження) винні особи притягаються до відповідальності згідно із законом.

Держслужбовці, посадові особи зобов'язані виконувати рішення (розпорядження), доручення керівника, видані в межах його повноважень, крім випадків, коли їх законність викликає сумнів.

У цьому разі, незважаючи на приватні інтереси, держслужбовець, посадова особа повинна додержуватися принципу утримання від виконання незаконних рішень (розпоряджень), самостійно оцінити правомірність наданих керівництвом доручень, рівень загрози охоронюваним законом правам, свободам чи інтересам окремих громадян, юридичних осіб, державним або суспільним інтересам, можливу шкоду, що буде завдана у разі їх виконання та вимагати письмового підтвердження.

Після отримання письмового підтвердження зазначена посадова особа зобов'язана виконати таке доручення (розпорядження).

Одночасно з його виконанням вона зобов'язана у письмовій формі повідомити про нього керівника вищого рівня або орган вищого рівня.

У такому разі держслужбовець, посадова особа звільняється від відповідальності за виконання доручення (розпорядження), якщо його буде визнано незаконним у встановленому законом порядку, крім випадків виконання явно злочинного доручення (розпорядження).

Керівник у разі отримання вимоги про надання письмового підтвердження доручення (розпорядження), зобов'язаний письмово його підтвердити або скасувати в одноденний строк.

У разі неотримання письмового підтвердження у зазначений строк доручення (розпорядження) вважається скасованим.

Корпоративність

Держслужбовці, посадові особи повинні постійно дбати про підняття іміджу держави, шанобливо ставитися до державних символів України, лояльно відноситися до керівництва держави, проявляти стриманість під час публічних висловлень та критики щодо діяльності державних органів.

Держслужбовці, посадові особи не повинні мати порушень внутрішнього розпорядку та трудової дисципліни.

Гідна поведінка передбачає коректне ставлення до керівників і колег по роботі, повагу до гідності інших осіб, охайний зовнішній вигляд і стриману манеру поведінки, ввічливість та дотримання високої культури спілкування, доброзичливість і запобігання виникненню конфліктів у стосунках з громадянами.

Корпоративна етика вимагає сумлінного виконання своїх обов'язків, зокрема:

- працювати старанно, прагнути досягнення найкращих результатів у своїй роботі, детально та розважливо виконувати покладені завдання;

- проявляти творчий підхід а покладені обов'язки активно виконувати з доброї волі, не обмежуючись лише їх рамками;

- не перекладати свої обов'язки на інших осіб, не ухилятися від прийняття важливих рішень та відповідальності за свої вчинки;

- усвідомлювати, що громадські інтереси вимагають розважливих, але одночасно й ефективних та рішучих дій;

- під час опрацювання завдань не керуватися емоціями, бути готовим до сприйняття критики, визнання своїх помилок та до виправлення наслідків;

- виконувати свої обов'язки, слідуючи відповідно до закону та передбаченого нормативно-правовими актами способу дій;

- раціонально розпоряджатися державним майном, бути готовим до звітування про свої дії у даній сфері діяльності;

- проявляти стриманість під час публічних висловлень щодо сфери своєї діяльності та державних органів;

- розуміти, що державна служба, робота на державних підприємствах означає згоду на обмеження конфіденційності інформації щодо особистого життя.

3. Свідоме ставлення та дотримання встановлених антикорупційним законодавством обмежень і заборон

Повідомлення

Держслужбовці, посадові особи зобов'язані неухильно дотримуватись обмежень і заборон, передбачених Законом України “Про запобігання корупції”, а також:

- не вчиняти та не брати участі у вчиненні корупційних правопорушень;

- утримуватися від поведінки, яка може бути розціненою як готовність вчинити корупційне правопорушення;

- невідкладно інформувати Сектор з питань запобігання та виявлення

корупції та свого керівника про випадки підбурення до вчинення корупційного правопорушення а також про вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень іншими особами;

невідкладно інформувати Сектор з питань запобігання та виявлення корупції та свого керівника про виникнення реального, потенційного конфлікту інтересів;

у зв'язку із здійсненим повідомленням про порушення вимог Закону України "Про запобігання корупції" розраховувати на захист держави та неупереджене ставлення з боку керівництва.

Зловживання офіційною посадою

Держслужбовці, посадові особи мають додержуватися заборони на використання своїх службових повноважень або свого становища та пов'язані з цим можливості з метою одержання неправомірної вигоди для себе чи інших осіб, у тому числі використовувати будь-яке державне майно або кошти в приватних інтересах.

У разі надходження пропозиції, щодо неправомірної вигоди, незважаючи на приватні інтереси, посадова особа зобов'язана невідкладно вжити таких заходів: відмовитися від пропозиції;

за можливості ідентифікувати особу, яка зробила пропозицію; залучити свідків, якщо це можливо, у тому числі з числа співробітників;

письмово повідомити про пропозицію безпосереднього керівника та Сектор з питань запобігання та виявлення корупції.

Якщо державний службовець, посадова особа виявила у своєму службовому приміщенні майно, що може бути неправомірною вигодою, або подарунок, вона зобов'язана невідкладно, але не пізніше одного робочого дня, письмово повідомити про цей факт свого безпосереднього керівника або Голову Держенергоефективності.

Дарунки

Держслужбовці, посадові особи мають додержуватися обмежень щодо одержання дарунків та сприймати ці обмеження як ефективний інструмент запобігання виникненню конфлікту інтересів.

Забороняється безпосередньо або через інших осіб одержувати дарунки від юридичних або фізичних осіб:

за рішення, дії чи бездіяльність в інтересах дарувальника, що приймаються, вчиняються як безпосередньо такою особою, так і за її сприяння іншими посадовими особами та органами;

якщо особа, яка дарує (здійснює) дарунок перебуває в підпорядкуванні такої особи.

Держслужбовці, посадові особи мають право одержувати дарунки, які відповідають загальновизнаним уявленням про гостинність, якщо вартість таких подарунків не перевищує один прожитковий мінімум для працездатних осіб, встановлений на день прийняття подарунка, одноразово, а сукупна вартість таких подарунків, отриманих від однієї особи (групи осіб) протягом

року, не перевищує двох прожиткових мінімумів, встановлених для працездатної особи на 1 січня того року, в якому прийнято подарунки.

У випадку наявності в особи, сумнівів щодо можливості одержання нею подарунка, вона має право письмово звернутися для одержання консультації з цього питання до Національного агентства, яке надає відповідне роз'яснення.

Несумісні зовнішні інтереси

Чесне служіння державі передбачає максимальну самовіддачу сил і часу, тому держслужбовці, посадові особи мають свідомо ставитися до обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності, не займатися іншою оплачуваною (крім викладацької, наукової і творчої діяльності, медичної практики, інструкторської та суддівської практики із спорту) або підприємницькою діяльністю та не входити до складу правління, інших виконавчих чи контрольних органів, наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку, (крім випадків, коли особи здійснюють функції з управління акціями (частками, паями), що належать державі, та представляють інтереси держави, якщо інше не передбачено Конституцією або законами України.

Залишення державної служби

Держслужбовцям, посадовим особам які звільнилися або іншим чином припинили діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, забороняється:

протягом року з дня припинення відповідної діяльності укладати трудові договори (контракти) або вчиняти правочини у сфері підприємницької діяльності з юридичними особами приватного права або фізичними особами - підприємцями, якщо держслужбовці, посадові особи, протягом року до дня припинення виконання функцій держави здійснювали повноваження з контролю, нагляду або підготовки чи прийняття відповідних рішень щодо діяльності цих юридичних осіб або фізичних осіб - підприємців;

розголошувати або використовувати в інший спосіб у своїх інтересах інформацію, яка стала їм відома у зв'язку з виконанням службових повноважень, крім випадків, встановлених законом;

протягом року з дня припинення відповідної діяльності представляти інтереси будь-якої особи у справах (у тому числі в тих, що розглядаються в судах), в яких іншою стороною є орган, підприємство, установа, організація, в якому (яких) вони працювали на момент припинення зазначеної діяльності.

Спільна робота близьких осіб

Держслужбовці, посадові особи не можуть мати у прямому підпорядкуванні близьких їм осіб або бути прямо підпорядкованими у зв'язку з виконанням повноважень близьким їм особам.

У разі виникнення обставин, що порушують ці вимоги держслужбовці, посадові особи а також її близька особа вживають заходів щодо усунення таких обставин у п'ятнадцятиденний строк.

Якщо в зазначений строк ці обставини добровільно не усунуто, держслужбовці, посадові особи в місячний строк з моменту виникнення обставин підлягають переведенню в установленому порядку на іншу посаду, що виключає пряме підпорядкування.

У разі неможливості такого переведення особа, яка перебуває у підпорядкуванні, підлягає звільненню із займаної посади.

Конфлікт інтересів

Держслужбовці, посадові особи повинні вміти ідентифікувати та знати шляхи врегулювання потенційного або реального конфлікту інтересів, коли виникає або виникла суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність та неупередженість прийняття рішень, на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень.

Держслужбовці, посадові особи повинні:

- самостійно вживати заходів щодо недопущення виникнення реального, потенційного конфлікту інтересів;

- повідомляти не пізніше наступного робочого дня з моменту, коли особа дізналася чи повинна була дізнатися про наявність у неї реального чи потенційного конфлікту інтересів безпосереднього керівника, Сектор з питань запобігання та виявлення корупції або Голову Держенергоефективності;

- не вчиняти дій та не приймати рішень в умовах реального конфлікту інтересів;

- у разі виникнення реального чи потенційного конфлікту інтересів, вжити заходів щодо його врегулювання.

Держслужбовці, посадові особи не можуть прямо чи опосередковано спонукати у будь-який спосіб колег (підлеглих) до прийняття рішень, вчинення дій або бездіяльності всупереч закону на користь своїх приватних інтересів або приватних інтересів третіх осіб.

У разі якщо держслужбовець, посадова особа має сумніви щодо ідентифікації конфлікту інтересів вона зобов'язана звернутися за роз'ясненнями до Сектору з питань запобігання та виявлення корупції або до Національного агентства з питань запобігання корупції.

У разі, якщо держслужбовець, посадова особа не вжила самостійних заходів щодо врегулювання конфлікту інтересів Голова Держенергоефективності має застосувати заходи щодо зовнішнього врегулювання конфлікту інтересів шляхом:

- усунення особи від виконання завдання, вчинення дій, прийняття рішення чи участі в його прийнятті в умовах реального чи потенційного конфлікту інтересів;

- застосування зовнішнього контролю за виконанням особою відповідного завдання, вчиненням нею певних дій чи прийняття рішень;

- обмеження доступу особи до певної інформації;

- перегляду обсягу службових повноважень особи;

- переведення особи на іншу посаду;

звільнення особи.

Перевірка доброчесності

Держслужбовці, посадові особи повинні своєчасно та в повному обсязі виконувати вимоги законодавства щодо подання декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, а також сприяти в здійсненні фінансового контролю щодо встановлення відповідності рівня життя його та членів його сім'ї одержаним ними доходам, проведенні повної перевірки достовірності задекларованих відомостей, точності оцінки задекларованих активів, перевірки на наявність конфлікту інтересів та ознак незаконного збагачення.

Дотримання Кодексу та санкції

Держслужбовці, посадові особи мають поводити себе у відповідності до принципів, які визначені цим Кодексом, бути обізнаною з його положеннями.

Особа, яка порушує встановлені антикорупційним законодавством морально-етичні норми поведінки може бути за встановленим порядком притягнута до дисциплінарної відповідальності.

**Головний спеціаліст Сектору з питань
запобігання та виявлення корупції**

Євгеній ПОГУЛЯЙЛО